

ДОКЛАД
ЗА ШУМОВОТО НАТОВАРВАНЕ В НАБЛЮДАВАНИТЕ
НАСЕЛЕНИ МЕСТА НА ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО
ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

I. НОРМАТИВНА УРЕДБА В ОБЛАСТТА НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА. МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА

През 2022 година Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Велико Търново осъществи мониторинг, анализ и оценка на шумовото натоварване, причинено от основния източник на шум в урбанизираната среда – автомобилният транспорт, в три населени места в областта: Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

Мониторингът и контролът на шума в околната среда е извършен, съгласно действащата нормативна уредба:

- Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2002 г. относно оценката и управлението на шума в околната среда;
- Закон за защита от шума в околната среда (Обн. ДВ, бр. 74/2005 г.);
- Закон за здравето (Обн. ДВ, бр. 70/2004 г.);
- Наредба №54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ, бр. 3/2011 г.);
- Методика за определяне броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг на шума, както и периодичността на измерванията и/или изчисленията на шумовите нива, утвърдена от МЗ, 2007 г.;
- Наредба №6 на МЗ и МОСВ от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, в помещенията на жилищни и обществени сгради, в зони и територии, предназначени за жилищно строителство, рекреационни зони и територии и зони и зони със смесено предназначение, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн. ДВ, бр. 58/2006 г.);
- Утвърдени програми (3) за опазване на околната среда на територията на общините Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА

Мониторингът на шума в околната среда се извършва по показател L - (осреднено еквивалентно) дневно ниво на шума, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7:00 ч. – 19:00 ч.).

Стойностите на осредненото еквивалентно дневно ниво на шума са определени чрез инструментален метод с Интегриращ шумомер Casella, с

идентификационен №518762, свидетелство за калибриране №028-ИАВ/11.02.2021 г.

Направена е оценка на шума в пунктове за контрол на шума, съгласно Приложение 2 към чл. 5, Таблица №2 на Наредба №6/2006 г. Оценката се изготвя, съобразно характеристиката на пункта и пътния участък – вид и състояние на пътното покритие, наклон на улицата, етажност, застрояване, движение, брой на пътните платна, разделителна ивица на пътя, озеленяване, интензивност на движение и структура на потока на моторни превозни средства (МПС), еквивалентно ниво на измерения шум.

Измерването е извършено в периода от 04.05.2022 г. до 30.09.2022 г., в два последователни дни на един пункт. Резултатите от измерванията и изчисленията са записани в протоколи, съгласно Приложения №1 и №2 на Наредба №54/2010 г.

Контролните пунктове в наблюдаваните градове (общо 48 бр.) са разпределени в следното съотношение (Таблица 1):

- Пунктове върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета – 20 бр.;
- Пунктове върху територии с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони – 13 бр.;
- Пунктове върху територии, подлежащи на усилена шумозащита – 15 бр.

Таблица 1. Разпределение на контролните пунктове в наблюдаваните градове през 2022 г.

Пункт (вид, адрес)	Измерена/ Изчислена стойност	Норма	Над/В нормата
	Еквивалентно ниво на шума dB(A)	Гранична стойност dB(A)	
I. Пунктове върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета			
1. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик			
<i>I (адрес)</i>			
1.1. кв. „Бузлуджа”, ул. „Г. Измирлиев“ №7 – гр. Велико Търново	63,72	60	<i>Над норма</i>
1.2. бул. „България” №21 ^Б – гр. Велико Търново	66,02	60	<i>Над норма</i>
1.3. ул. „Васил Левски” №15 – гр. Велико Търново	70,99	60	<i>Над норма</i>

1.4. ул. „Стефан Стамболов” №29 – гр. Велико Търново	69,42	60	Над норма
1.5. ул. „Христо Ботев“ №32 – гр. Велико Търново	66,60	60	Над норма
1.6. ул. „Бачо Киро” №5 – гр. Велико Търново	58,80	60	В норма
1.7. ул. „Краков” №2 – гр. Велико Търново	65,30	60	Над норма
1.8. ул. „Никола Габровски” №23 – гр. Велико Търново	64,53	60	Над норма
1.9. ул. „Св. княз Борис I” №26 – гр. Горна Оряховица	68,73	60	Над норма
1.10. кв. „Пролет” – ул. „Васил Левски” №8 – гр. Горна Оряховица	66,78	60	Над норма
1.11. ул. „Христо Смирненски” №13 – гр. Горна Оряховица	62,75	60	Над норма
1.12. ул. „Патриарх Евтимий” №22 – гр. Горна Оряховица	64,67	60	Над норма
1.13. ул. „Вичо Грънчаров” №13 – гр. Горна Оряховица	61,13	60	Над норма
1.14. ул. „33-ти Свищовски полк” №70 – гр. Свищов	65,28	60	Над норма
1.15. ул. „Патриарх Евтимий” №34 – гр. Свищов	61,48	60	Над норма
1.16. ул. „Алеко Константинов” №26 – гр. Свищов	59,67	60	В норма
1.17. ул. „Цар Освободител” №100 – гр. Свищов	61,08	60	Над норма
1.18. к-с „Младост”, ул. „Патриарх Евтимий” №76 – гр. Свищов	65,97	60	Над норма
1.19. ул. „Петър Ангелов” №2 – гр. Свищов	67,53	60	Над норма
2. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт			
2.1. ул. „Цар Освободител” №111 – гр. Горна Оряховица	57,68	65	В норма
3. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на авиационен шум			
-	-	-	-

II. Пунктове върху територии с промишлени източници на шум - производствено-складови територии и зони			
1. ул. „Магистрална” №30 – гр. Велико Търново	62,35	70	<i>В норма</i>
2. ул. „Магистрална” №3 – гр. Велико Търново	66,82	70	<i>В норма</i>
3. ул. „Йоновка” №7 – гр. Велико Търново	67,10	70	<i>В норма</i>
4. ул. „Беляковско шосе” №1 – гр. Велико Търново	66,67	70	<i>В норма</i>
5. ул. „Козлуджа” №14 – гр. Велико Търново	71,01	70	<i>Над норма</i>
6. ул. „Родопи“ №1 – гр. Горна Оряховица	65,48	70	<i>В норма</i>
7. ул. „Мано Тодоров” №9 – гр. Горна Оряховица	68,71	70	<i>В норма</i>
8. ул. „Иван Момчилов“ №6 – гр. Горна Оряховица	65,78	70	<i>В норма</i>
9. ул. „Отец Паисий” №63 – гр. Горна Оряховица	68,33	70	<i>В норма</i>
10. ул. „33-ти Свищовски полк” №110 – гр. Свищов	64,63	70	<i>В норма</i>
11. ул. „Студентска” №6 – гр. Свищов	65,13	70	<i>В норма</i>
12. ул. „Отец Паисий” №63 – гр. Свищов	64,12	70	<i>В норма</i>
13. ул. „П. Р. Славейков” №4 – гр. Свищов	62,40	70	<i>В норма</i>
III. Пунктове върху територии, подлежащи на усилена шумозащита			
1. Жилищни зони и територии			
1.1. ул. „Освобождение” №1 – гр. Велико Търново	64,76	55	<i>Над норма</i>
1.2. ул. „Стоян Михайловски” №40 – гр. Велико Търново	62,08	55	<i>Над норма</i>
1.3. ул. „Мария Габровска” №1 – гр. Велико Търново	58,82	55	<i>Над норма</i>
1.4. ул. „Пирот” №12 – гр. Горна Оряховица	60,95	55	<i>Над норма</i>
1.5. ул. „Ангел Кънчев” №43 – гр. Горна Оряховица	60,35	55	<i>Над норма</i>
1.6. ул. „3-ти март” №93 ^A – гр. Свищов	62,34	55	<i>Над норма</i>

1.7. ул. „Черни връх” №62 – гр. Свищов	58,48	55	Над норма
1.8. пл. „Свобода“ – гр. Свищов	68,88	55	Над норма
2. Зони за обществен и индивидуален отдих			
2.1. ул. „Мармарлийска” №1 – гр. Велико Търново	60,73	45	Над норма
2.2. ул. „Ал. Стамболийски” №1 – гр. Горна Оряховица	63,10	45	Над норма
2.3. ул. „Васил Априлов” №50 – гр. Горна Оряховица	65,40	45	Над норма
3. Зони за лечебни заведения и санаториуми			
3.1. ул. „Марно поле” №21 – гр. Велико Търново	65,11	45	Над норма
3.2. ул. „Петър Ангелов” №18 – гр. Свищов	58,97	45	Над норма
3.3. ул. „Съединение” №19 – гр. Горна Оряховица	63,20	45	Над норма
4. Зони за научно-изследователска и учебна дейност			
4.1. ул. „Цар Освободител” 53 – гр. Свищов	61,00	45	Над норма
5. Тихи зони, извън урбанизираните територии			
Общ брой на пунктовете с нивата над нормата			33

Разпределението по диапазони на регистрираните шумови нива в наблюдаваните пунктове през 2022 г. са посочени в Таблица 2.

Таблица 2. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива през 2022 г.

№по ред	Град	Общ брой пунктове	Разпределение на шумовите нива по диапазони (в брой пунктове)							
			под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)	над ГС*
1.	Велико Търново	18	0	5	10	3	0	0	0	13
2.	Горна Оряховица	15	1	4	7	3	0	0	0	10
3.	Свищов	15	0	8	6	1	0	0	0	10

ГС* - гранична стойност

Разпределението на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове, за периода 2007 г. – 2022 г. е посочено в Таблица 3.

Таблица 3. Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове за периода 2007 г. – 2022 г.

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2007	48	3	6	29	10	0	0	0
2008	48	2	10	20	11	2	0	0
2009	48	5	9	17	18	0	0	0
2010	48	5	7	20	16	0	0	0
2011	48	2	10	17	18	1	0	0
2012	48	2	10	25	11	0	0	0
2013	48	1	13	24	10	0	0	0
2014	48	2	10	25	11	0	0	0
2015	48	0	16	21	10	1	0	0
2016	48	0	10	27	9	2	0	0
2017	48	1	15	27	5	0	0	0
2018	48	1	11	28	8	0	0	0
2019	48	2	11	28	7	0	0	0
2020	47	3	13	25	6	0	0	0
2021	48	0	15	22	11	0	0	0
2022	48	1	17	23	7	0	0	0

През 2022 г. в диапазона **68 – 72 dB(A)** са регистрирани шумови нива в **7 пункта** (14,58% от общия брой наблюдавани пунктове).

Пункт (адрес)	стойност dB(A)	Пункт (адрес)	стойност dB(A)
Велико Търново			
ул. „Васил Левски“ №15	70,99	ул. „Стефан Стамболов” №29	69,42
ул. „Козлуджа“ №14	71,01		
Горна Оряховица			
ул. „Св. княз Борис I” №26	68,73	ул. „Отец Паисий” №63	68,33
ул. „Мано Тодоров” №9	68,71		
Свищов			
пл. „Свобода“	68,88		

В диапазона от **63 – 67 dB(A)** попадат **23 пункта** (47,92% от общия брой пунктове).

Пункт (адрес)	стойност dB(A)	Пункт (адрес)	стойност dB(A)
Велико Търново			
ул. „Йоновка“ №7	67,10	ул. „Краков“ №2	65,30
ул. „Магистрална“ №3	66,82	ул. „Марино поле“ №21	65,11
ул. „Беляковско шосе“ №1	66,67	ул. „Освобождение“ №1	64,76
ул. „Христо Ботев“ №32	66,60	ул. „Никола Габровски“ №23	64,53
бул. „България“ №21-Б	66,02	кв. „Бузлуджа“, ул. „Георги Измирлиев“ №7	63,72
Горна Оряховица			
кв. „Пролет“ ул. „Васил Левски“ №8	66,78	ул. „Патриарх Евтимий“ №22	64,67
ул. „Иван Момчилов“ №6	65,78	ул. „Съединение“ №19	63,20
ул. „Родопи“ №1	65,48	ул. „Александър Стамболийски“ №1	63,10
ул. „Васил Априлов“ №50	65,40		
Свищов			
ул. „Петър Ангелов“ №2	67,53	ул. „Студентска“ №6	65,13
к-с „Младост“ „Патриарх Евтимий“ №76	65,97	ул. „33-ти Свищовски полк“ №110	64,63
ул. „33-ти Свищовски полк“ № 70	65,28	ул. „Отец Паисий“ №63	64,12

В диапазона **58 – 62 dB(A)** са регистрирани шумови нива в 17 пункта (35,42% от общия брой пунктове).

Пункт (адрес)	стойност dB(A)	Пункт (адрес)	стойност dB(A)
Велико Търново			
ул. „Магистрална“ №30	62,35	ул. „Мария Габровска“ №1	58,82
ул. „Стоян Михайловски“ №40	62,08	ул. „Бачо Киро „ №5	58,80
ул. „Мармарлийска“ №1	60,73		
Горна Оряховица			
ул. „Христо Смирненски“ №13	62,75	ул. „Пирот“ №12	60,95
ул. „Вичо Грънчаров“ №13	61,13	ул. „Ангел Кънчев“ №43	60,35
Свищов			
ул. „П. Р. Славейков“ №4	62,40	ул. „Цар Освободител“ №53	61,00
ул. „3-ти март“ №93 ^A	62,34	ул. „Алеко Константинов“ №26	59,67

ул. „Патриарх Евтимий“ №34	61,48	ул. „Петър Ангелов“ №18	58,97
ул. „Цар Освободител“ №100	61,08	ул. „Черни връх“ №62	58,48

Шум със средно еквивалентно ниво под **58 dB(A)** е измерен в един от наблюдаваните пунктове (пункт №2, ул. „Цар Освободител“ №111 – 57,68 dB(A) в град Горна Оряховица).

III. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА АКУСТИЧНАТА СРЕДА

Анализът на акустичната обстановка в наблюдаваните градове е изготвен на базата на мониторинга на шума в околната среда от 48 контролни пункта (Таблица 2).

В град Велико Търново наблюдаваните пунктове са общо **18**, от които: осем (44,44% от всички пунктове) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, пет (27,78%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (27,78%) – върху територии, подлежащи на усилен шумозащита. Върху териториите, подлежащи на усилен шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един – до лечебно заведение.

В град Горна Оряховица от мониторираните общо **15** пункта, пет (33,33%) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, един – върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт (6,67%), четири (26,67%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (33,33%) – върху територии, подлежащи на усилен шумозащита. В районите, подлежащи на усилен шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един - до лечебно заведение.

В град Свищов пунктовете са общо **15**, от които шест (40,00%) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, четири (26,67%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (33,33%) – върху територии, подлежащи на усилен шумозащита. Върху териториите, подлежащи на усилен шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един – до лечебно заведение.

1. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Велико Търново

Мониторингът на шума през 2022 г. показва, че от проведените 90 измервания на уличен шум **63 (70,00%) са със стойности над нормите**. От тях: 36 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик при еквивалентно ниво на шума 60 dB(A) и 24 – в пунктове на територии, подлежащи на усилен шумозащита (15 в жилищни зони и територии при еквивалентно ниво на шума от 55 dB(A) и 9 в зони за обществен и индивидуален отдих, зони за лечебни заведения и санаториуми, при еквивалентно ниво на шума 45 dB(A)). В

териториите с промишлени източници на шум са измерени 3 превишения на нормата от 70 dB(A).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **64,44 dB(A)**, а броят на преминалите за един час автомобили е **666** (Приложение 1 към доклада):

В сравнение с 2021 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ В най-високите диапазони: над 82 dB(A), 78 – 82 dB(A) и 73 – 77 dB(A) не са измерени нива на шум (както и през предходната година);

⇒ В три от пунктовете измереният шум е в диапазона 68 – 72 dB(A), с три по-малко от предходната година;

⇒ Нива на шума в диапазона 63 – 67 dB(A) са регистрирани в десет пункта, с три повече от предходната година;

⇒ В пет пункта са установени нива на шума в интервала 58 – 62 dB(A) (както и през предходната година);

⇒ В диапазона под 58 dB(A) не са измерени нива на шум в нито един пункт (както и през 2021 г.).

Върху териториите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик (натоварени с МПС улици) са разположени 8 от пунктовете за наблюдение в града (от №1 до №8). Измерените средногодишни нива на шума в районите с утежнена акустична обстановка са над нормата (60 dB(A)), с изключение на един пункт – ул. „Бачо Киро“ №5 с измерено еквивалентно ниво на шум – 58,80 dB(A). Стойностите на измерените еквивалентни нива на шум са в диапазона от 58,80 dB(A) до 70,99 dB(A). Намаляване на нивата на шум спрямо 2021 г. е установено в следните пунктове: пункт №1 (кв. „Бузлуджа“, ул. „Г. Измирлиев“ №7 – с 1,18 dB(A)), пункт №2 (бул. „България“ №21Б – с 2,73 dB(A)) и пункт №4 (ул. „Ст. Стамболов“ №2 – с 1,09 dB(A)). Задържане на нивата на шум спрямо 2021 г. се наблюдава в пункт №5 (ул. „Христо Ботев“ – 66,13 dB(A) за 2021 г. и 66,60 dB(A) за 2022 г.), пункт №6 (ул. „Бачо Киро“ №5 – 58,78 dB(A) за 2021 г. и 58,80 dB(A) за 2022 г.), пункт №7 (ул. „Краков“ №2 – 65,50 dB(A) за 2021 г. и 65,30 dB(A) за 2022 г.) и пункт №8 (ул. „Н. Габровски“ №23 – 64,70 dB(A) за 2021 г. и 64,53 dB(A) за 2022 г.). Увеличаване на нивото на шума не е регистрирано в нито един от наблюдаваните пунктове.

Върху териториите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони в гр. Велико Търново се мониторира 5 пункта (от №9 до №13). Измерените еквивалентни нива на шума надвишават нормата от 70 dB(A) в един от наблюдаваните пунктове (пункт №13 - ул. „Козлуджа“ №14 – 71,01 dB(A)). В сравнение с 2021 г. в два от пунктовете има регистрирано намаление на еквивалентното ниво на шума – в пункт №10 (ул. „Магистрална“ №3) с 2,47 dB(A) и в пункт №12 (ул. „Беляковско шосе“ №1) с 2,37 dB(A), задържане на еквивалентното ниво на шума – в пункт №9 (ул. „Магистрална“ №30 – 62,83 dB(A) за 2021 г. и 62,35 dB(A) за 2022 г.) и в пункт №13 (ул. „Козлуджа“ №14 – 71,17 dB(A) за 2021 г. и 71,01 dB(A) за 2022 г.) и незначително увеличение в пункт №11 (ул. „Йоновка“ №7 – от 66,35 dB(A) на 67,10 dB(A)).

Върху териториите, подлежащи на усилен шумозащита са разположени 5 пункта (от №14 до №18).

***Жилищни зони и територии – 3 пункта**

В жилищните зони и територии граничната стойност на нивата на шума е 55 dB(A). Еквивалентно ниво на шум и в трите пункта се движи от 58,82 dB(A) до 64,76 dB(A). През 2022 г. е регистрирано намаление на шумовото ниво в пункт №18 (ул. „Мария Габровска” №1) – с 1,12 dB(A), увеличение в пункт №17 (ул. „Ст. Михайловски“ №40) – с 2,65 dB(A) и задържане в пункт №16 (ул. „Освобождение“ №1 – 65,00 dB(A) за 2021 г. и 64,76 dB(A) за 2022 г.).

***Зони за обществен и индивидуален отдих, зони за лечебни заведения и санаториуми – 2 пункта**

В зоните за обществен и индивидуален отдих и зоните за лечебни заведения и санаториуми граничната стойност на нивата на шума е 45 dB(A). Стойностите на еквивалентното ниво на шума спрямо 2021 г. незначително намалява в пункт №14 (ул. „Мармарлийска“ №1) от 61,42 dB(A) на 60,73 dB(A) и се задържа в пункт №15 (ул. „Марно поле“ №21 – 64,90 dB(A) за 2021 г. и 65,11 dB(A) за 2022 г.).

2. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Горна Оряховица

Мониторингът на шума в град Горна Оряховица показва, че от проведените 81 измервания на уличен шум 52 (**64,20%**) са със стойности над нормите. От тях: 25 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик при еквивалентно ниво на шума 60 dB(A) и 27 – в пунктове на територии, подлежащи на усилен шумозащита (12 – в жилищни зони и територии при еквивалентно ниво на шума от 55 dB(A) и 15 – в зони за обществен и индивидуален отдих, зони за лечебни заведения и санаториуми при еквивалентно ниво на шума 45 dB(A)). В териториите с промишлени източници на шум не са измерени превишения на нормата от 70 dB(A).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **63,99 dB(A)**, а броят на преминалите за един час автомобили е 451 (Приложение 2 към доклада).

В сравнение с 2021 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ Във високите диапазони 73 – 77 dB(A), 78 – 82 dB(A) и над 82 dB(A) не са измерени шумови нива в нито един от наблюдаваните пунктове (както и през предходната година);

⇒ В диапазона 68 – 72 dB(A) са установени нива на шум в три от наблюдаваните пунктове, както през 2021 година;

⇒ В диапазона 63 – 67 dB(A) са установени нива на шума в 7 от наблюдаваните пунктове, както предходната година;

⇒ В диапазона 58 – 62 dB(A) са измерени шумови нива в 4 от наблюдаваните пунктове (с един пункт по-малко от 2021 г.), както през предходната година;

⇒ В диапазона под 58 dB(A) са измерени шумови нива в един от наблюдаваните пунктове, като през 2021 г. не е измерен в нито един пункт.

През 2022 г. най-високи еквивалентни нива на шума са установени в следните пунктове: №1 (ул. „Св. Княз Борис I“ №26) – 68,73 dB(A), №8 (ул. „Маню Тодоров“ №9) – 68,71 dB(A) и №10 (ул. „Отец Паисий“ №63) – 68,33 dB(A).

Най-ниско еквивалентно ниво на шума – 57,68 dB(A) е измерено в пункт №2 (ул. „Цар Освободител“ №111).

Пунктовете за наблюдение върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета са 6 (от №1 до №6), като 5 от тях са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, а един пункт – върху територии, подложени на въздействието на железопътен транспорт. Измерените еквивалентни нива на шума в 5-те пункта в районите с интензивен автомобилен трафик варират от 68,73 dB(A) до 61,13 dB(A) при норма 60 dB(A). В пункта в района на жп гарата е измерено ниво на шума – 57,68 dB(A), при норма 65 dB(A). В сравнение с предходната 2021 г. намаление на шума е регистрирано в пункт №5 (ул. „Патриарх Евтимий“ №22) – с 2,63 dB(A), пункт №2 (ул. „Цар Освободител“ №111) – с 1,53 dB(A) и пункт №4 (ул. „Христо Смирненски“ №13) – с 0,92 dB(A), а увеличение на шума – в пункт №6 (ул. „Вичо Грънчаров“ №13) – с 1,25 dB(A). В пунктове с №№1 и 3 се наблюдава задържане на измерените шумови нива, спрямо предходната година (в пункт №1 – 68,68 dB(A) за 2021 г. и 68,73 dB(A) за 2022 г., в пункт №3 – 66,54 dB(A) за 2021 г. и 66,78 dB(A) за 2022 г.).

На териториите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони в гр. Горна Оряховица се наблюдават общо 4 пункта (от №7 до №10), като измерените еквивалентни нива на шума не надвишават нормата от 70 dB(A) и варират от 68,71 dB(A) до 65,41 dB(A). В сравнение с предходната година намаление на шума е регистрирано в пункт №9 (ул. „Иван Момчилов“ №6) с 1,37 dB(A) и пункт №10 (ул. „Отец Паисий“ №63) с 1,05 dB(A)), задържане на шума в пункт №7 (ул. „Родопи“ №1 – 66,10 dB(A) за 2021 г. и 65,48 dB(A) за 2022 г.) и в пункт №8 (ул. „Маню Тодоров“ №9 – 68,22 dB(A) за 2021 г. и 68,71 dB(A) за 2022 г.)

Върху териториите, подлежащи на усилен шумозащита са разположени 5 пункта (от №11 до №15).

***Жилищни зони и територии – 2 пункта**

В жилищните зони и територии граничната стойност на нивата на шума е 55 dB(A). Еквивалентно ниво на шума в двата пункта (№11 и №13) е, съответно 60,95 dB(A) и 60,35 dB(A). В сравнение с предходната година през 2022 г. е регистрирано намаление на еквивалентното ниво на шума с 2,27 dB(A) в пункт №13 (ул. „Ангел Кънчев“ №43) и увеличение на нивото на шума в пункт №11 – (ул. „Пирот“ №12 с 2,13 dB(A)).

***Зони за обществен и индивидуален отдих и зони за лечебни заведения и санаториуми – 3 пункта**

В зоните за обществен и индивидуален отдих и зоните за лечебни заведения и санаториуми граничната стойност на нивата на шума е 45 dB(A).

Стойностите на еквивалентното ниво на шума в трите пункта (№12 – ул. „Съединение” №19, №14 – ул. „Ал. Стамболийски” №1 и №15 – ул. „Васил Априлов” №50) варират от 63,20 дБА до 65,40 дБА. В сравнение с предходната година еквивалентното ниво на шума намалява съответно с 1,27 dB(A) в пункт №12 и 2,3 dB(A) в пункт №15, и се задържа в пункт №14 (62,55 dB(A) за 2021 г. и 63,10 dB(A) за 2022 г.).

3. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Свищов

Мониторингът на шума в град Свищов показва, че от проведените 81 измервания на уличен шум, 50 (61,73%) са със стойности над нормите. От тях: 24 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и 26 измервания – в пунктове на територии, подлежащи на усилен шумозащита (14 – в жилищни зони и територии и 12 – в зони за лечебни заведения и санаториуми, зони за научно-изследователска и учебна дейност. В териториите с промишлени източници на шум не са измерени превишения на нормата от 70 dB(A).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **62,65 dB(A)**, а броят на преминалите за един час автомобили е **340** (Приложение 3 към доклада).

В сравнение с 2021 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ Във високите диапазони 73 – 77 dB(A), 78 – 82 dB(A) и над 82 dB(A) не са установени шумови нива в нито един от наблюдаваните пунктове (както и през предходната година);

⇒ В диапазона 68 – 72 dB(A) са измерени нива на шума в 1 от наблюдаваните пунктове (с 1 пункт по-малко спрямо 2021 г.);

⇒ В диапазона 63 – 67 dB(A) са измерени нива на шума в 6 от наблюдаваните пунктове (с 2 пункта по-малко спрямо 2021 г.);

⇒ В интервала 58 – 62 dB(A) са регистрирани шумови нива в 8 пункта (с 3 пункта повече спрямо предходната година);

⇒ В диапазона под 58 dB(A) не са измерени нива на шума в наблюдаваните пунктове (както и през предходната година).

Най-ниското измерено еквивалентно ниво на шума – 58,48 dB(A) е регистрирано в пункт №14 (ул. „Черни връх” №62), а най-високото – 68,88 dB(A) в пункт №12 (пл. „Свобода”).

Върху териториите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик са разположени 6 от пунктовете за наблюдение в града (от №1 до №6). Измерените еквивалентни нива на шума в районите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик надвишават нормата от 60 dB(A) в пет от пунктовете и варират от 61,08 dB(A) до 67,53 dB(A). В сравнение с предходната година в четири от наблюдаваните пунктове (№№1, 3, 5 и 6) еквивалентното ниво на шума намалява, съответно с 1,77 dB(A), 4,67 dB(A), 1,00 dB(A) и 1,22 dB(A), в един от пунктовете (№2) еквивалентното ниво на шума се увеличава с 1,2 dB(A) и в един (пункт №4) се задържа (61,18 dB(A) за 2021 г. и 61,08 dB(A) за 2022 г.).

На териториите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони в гр. Свищов се наблюдават общо 4 пункта (от №7 до №10), в които измерените еквивалентни нива на шума са под нормата от 70 dB(A) и варират от 62,40 dB(A) до 65,13 dB(A). В сравнение с 2021 г. в три от пунктовете измереното еквивалентно ниво на шума намалява (в пункт №7 от 65,98 dB(A) за 2021 г. на 64,63 dB(A) за 2022 г., в пункт №8 от 66,62 dB(A) за 2021 г. на 65,13 dB(A) за 2022 г., в пункт №9 от 66,07 dB(A) за 2021 г. на 64,12 dB(A) за 2022 г.), а в един пункт (№10) се задържа (62,78 dB(A) за 2021 г. и 62,40 dB(A) за 2022 г.).

Върху териториите, подлежащи на усилен шумозащита са разположени 5 пункта (от №11 до №15).

***Жилищни зони и територии – 3 пункта**

В жилищните зони и територии граничната стойност на нивата на шума е 55 dB(A). Еквивалентното ниво на шума и в трите пункта (№12, №13 и №14) се движи от 58,48 dB(A) до 68,88 dB(A). В сравнение с предходната година през 2022 г. е измерено намаление на еквивалентното ниво с 1,32 dB(A) в пункт №14 (ул. „Черни връх“ №62), увеличение в пункт №13 (ул. „Трети март“ 93А) с 1,24 dB(A) и задържане на еквивалентното ниво на шума в пункт №12 (пл. „Свобода“ – 68,73 dB(A) през 2021 г. и 68,88 dB(A) през 2022 г.).

***Зони за лечебни заведения и санаториуми и зони за научно-изследователска и учебна дейност – 2 пункта**

В зоните за лечебни заведения и санаториуми и зоните за научно-изследователска и учебна дейност граничната стойност на нивата на шума е 45 dB(A). Еквивалентното ниво на шума и в двата пункта надвишава нормата – в пункт №11 (ул. „Цар Освободител“ №53) – 61,00 dB(A) и в пункт №15 (ул. „Петър Ангелов“ №18) – 58,97 dB(A). В сравнение с предходната година измерените стойности на еквивалентното ниво на шума в пункт №11 и пункт №15 показват намаление, съответно с 2,53 dB(A) и 4,78 dB(A).

IV. ТЕНДЕНЦИИ

Въз основа на резултатите от мониторинга, анализа и оценката на шумовото натоварване, причинено от автомобилния транспорт, в трите населени места на област Велико Търново за периода 2007 г. – 2022 г. могат да бъдат очертани следните по-важни тенденции:

- С **най-голям относителен дял** е разпределението на наблюдаваните пунктове в диапазона **63 - 67 dB(A)** – таблица 4.

Таблица 4. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива за периода 2007 г. – 2022 г. (в %)

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в %						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2007	100,00%	6,25%	12,50%	60,41%	20,83%	0,00%	0,00%	0,00%
2008	100,00%	4,16%	20,83%	41,66%	23,78%	3,50%	0,00%	0,00%

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в %						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2009	100,00%	10,41%	18,75%	35,41%	37,50%	0,00%	0,00%	0,00%
2010	100,00%	10,41%	14,58%	41,66%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2011	100,00%	4,16%	20,83%	35,41%	37,50%	2,08%	0,00%	0,00%
2012	100,00%	4,16%	20,83%	52,08%	22,91%	0,00%	0,00%	0,00%
2013	100,00%	2,08%	27,08%	50,00%	20,83%	0,00%	0,00%	0,00%
2014	100,00%	4,16%	20,83%	52,08%	22,91%	0,00%	0,00%	0,00%
2015	100,00%	0,00%	33,33%	43,75%	20,83%	2,08%	0,00%	0,00%
2016	100,00%	0,00%	20,83%	56,25%	18,75%	4,16%	0,00%	0,00%
2017	100,00%	2,08%	31,25%	56,25%	10,41%	0,00%	0,00%	0,00%
2018	100,00%	2,08%	22,91%	58,33%	16,66%	0,00%	0,00%	0,00%
2019	100,00%	4,16%	22,91%	58,33%	14,58%	0,00%	0,00%	0,00%
2020	100,00%	6,38%	27,65%	53,09%	12,76%	0,00%	0,00%	0,00%
2021	100,00%	0,00%	31,25%	45,83%	22,92%	0,00%	0,00%	0,00%
2022	100,00%	2,08%	35,42%	47,92%	14,58%	0,00%	0,00%	0,00%

- Не са регистрирани нива на шума във високите диапазони: **78 – 82 dB(A)** и **над 82 dB(A)**, а през последните шест години и в диапазона **73 – 77 dB(A)** – Таблица 3;

- **Осреднените еквивалентни нива на шума** и в трите мониториранни населени места се **задържат над 60 dB(A)** – Приложения 1, 2, 3.

V. ИЗВОДИ

1. Обобщеният анализ на резултатите от измерванията на шума през 2022 г., в сравнение с предходната 2021 г. показва следното:

1.1. Осредненото еквивалентно ниво на шума се запазва почти същото за гр. Горна Оряховица – (64,71 dB(A) за 2021 г. и 63,99 dB(A) за 2022 г.) и за гр. Велико Търново (65,05 dB(A) за 2021 г. и 64,44 dB(A) за 2022 г.) и се понижава за гр. Свищов (64,05 dB(A) през 2021 г. и 62,65 dB(A) за 2022 г.).

1.2. Във всички пунктове, разположени на територии, подлежащи на усилен шумозащита в наблюдаваните градове са регистрирани еквивалентни нива на шума, над нормативно определените стойности от 45 dB(A) и 55 dB(A).

1.3. Измерените еквивалентни нива на шума в наблюдаваните пунктове, разположени на територии с промишлени източници на шум, не надвишават граничните стойности на нивата на шума, с изключение на един пункт.

1.4. В 25 от наблюдаваните пунктове стойностите на еквивалентните нива на шума се намаляват с 1 – 4 dB(A) и се увеличават с 1 – 2 dB(A) в 6 от пунктовете.

1.5. Интензивността на автомобилното движение **намалява** и в трите наблюдавани градове – за гр. Велико Търново (от 739 МПС/час за 2021 г. на 666 МПС/час за 2022 г.), за гр. Горна Оряховица (от 477 МПС/час за 2021 г. на 451

МПС/час за 2022 г.) и гр. Свищов (от 350 МПС/час за 2021 г. на 340 МПС/час за 2021 г.).

2. През 2021 г. общинските администрации на Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов са предприели мерки за оптимизиране на акустичната обстановка в съответните градове. Но въпреки това и през 2022 г. продължава неблагоприятната тенденция на измерени наднормени еквивалентни нива на шума на територии, подлежащи на усилен шумозащита и на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и в трите наблюдавани населени места.

През 2022 г. общините Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов предоставиха на РЗИ – Велико Търново информации за реализираните през 2021 г. дейности за оптимизиране на акустичната обстановка, по-важните от които са следните:

1. Община Велико Търново (Програма за опазване на околната среда на територията на община Велико Търново)

✓ Изграждане и рехабилитация на улична мрежа и тротоари – извършени са текущ ремонт на 40 534 м² на улична и пътна мрежа в гр. Велико Търново и основен ремонт, и изграждане на 660 м² тротоарни настилки.

✓ Осъществяване на благоустройство и озеленяване на крайпътните и междублоковите пространства, вкл. изграждане на „зелени пояси/зони“. Засадени са 448 броя дървета по улици, 74 броя новозасадени в паркове и градинки и 2 213 броя храсти в общински терени.

✓ Изготвен е Проект за генерален план за организация на движението на гр. Велико Търново.

2. Община Горна Оряховица (Програма за опазване на околната среда на територията на община Горна Оряховица)

✓ Рехабилитация на пътна и улична мрежа – извършен е основен ремонт на 8 улици и текущ ремонт на 21 улици; реновирани са общо 460 кв. м. тротоари в гр. Горна Оряховица.

✓ Залесяване на общински терени – засадени са общо 54 бр. дървета от видовете: липа, явор, кестен, кълбовидна акация и червенолистна слива. През летния сезон е извършено зацветяване и оформяне на цветни фигури с 10 035 бр. растения от различни видове, подходящи за сезона, а през есента с 12 380 бр. есенни цветя.

✓ Във връзка с изискванията на българското и европейското законодателство за намаляване на нивата на шум, Община Горна Оряховица е заложила за периода 2022 – 2027 г. изграждане на шумозащитни екранизиращи съоръжения за намаляване на шумовото замърсяване от автомобилния транспорт, при отпускане на европейски средства за финансиране.

3. Община Свищов (Програма за опазване на околната среда на община Свищов за периода 2021 г. – 2028 г.)

✓ Изграждане на нова и поддържане на съществуващата пътна инфраструктура – осъществен е основен ремонт и полагане на асфалтова настилка на улици в град Свищов. Извършване на ремонт и възстановяване на

повредени тротоарни настилки и настилките на паркингите за домуване на МПС в жилищните комплекси.

✓ Провеждане на озеленителни мероприятия върху ерозирани и пустеещи терени в градски зони – засадени са 100 бр. дървета и храсти; реализиране на проекти за доизграждане на зелената система на град Свищов – засадени са едро размерна и храстова растителност (в т.ч. допълнително затревяване).

✓ Усъвършенстване на системата за управление на градския трафик, в т.ч. оптимизиране на транспортните маршрути за превоз на товари и стоки. Забранено е преминаването на тежкотоварни превозни средства през града, като движението им е пренасочено през най-северния път с достъп до пристанището.

✓ Провеждане на кампании и мероприятия за насърчаване на велосипедния транспорт; изграждане на алеи за велосипеден транспорт (извършен ремонт на 2-километровата алея от края на град Свищов до местността „Паметниците“).

С писмо изх. №07-115/20.05.2022 г. на РЗИ – Велико Търново е изискано от общините в областта с население над 5000 еквивалент жители (Елена, Полски Тръмбеш, Павликени, Лясковец и Стражица), които не са включени в мониторинга на шумовото натоварване от автомобилния транспорт, да предоставят информация за изпълнените през 2021 г. мерки, предвидени в Плановите за действие за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда.

По данни на 5-те общински администрации през 2021 г. са реализирани следните по-важни мерки за намаляване на шума в околната среда:

✓ Извършване на текущо поддържане, основен ремонт, реконструкция и ново строителство на тротоари и улици;

✓ Регулиране на движението на автомобилния транспорт в населените места, с оглед намаляване на шумовите нива;

✓ Озеленяване и поддържане на зелени пояси.

✓ Ежегодно организиране на „Европейка седмица на мобилността“.

VI. ПРЕПОРЪКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ШУМА

С цел планиране и реализиране на адекватни мерки за намаляване на шумовото натоварване и оптимизиране на акустичната обстановка в трите наблюдавани населени места на областта (Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов) РЗИ – Велико Търново изпрати до кметовете на трите общини доклади с анализ и оценка на шумовото натоварване за съответните градове за 2022 г.

На общинските администрации са дадени препоръки относно:

1. Спазване на българското и европейско законодателство за намаляване на нивата на шум (Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката и управлението на шума в околната среда).

2. Акустично планиране на урбанизираните територии, включващо правилно планиране на териториалното устройство, инженеринг на системите за управление на трафика и планиране на трафика, в т. ч. ограничаване на скоростта и трафика; мерки за шумова изолация и намаляване на шума при

източника; изготвяне на акустични проекти за сгради, подлежащи на усилен шумова защита;

3. Изграждане на шумозащитни съоръжения от различни естествени и изкуствени материали (зелени шумозащитни стени от храстовидна и дървовидна растителност, „био прегради“ с конструкции от дърво, керамика или бетонови тела и др.) около обекти, подлежащи на усилен шумова защита, разположени на натоварени пътни артерии; регулиране на интензивността и структурата на автомобилните потоци; изграждане на обходни пътни участъци и др.

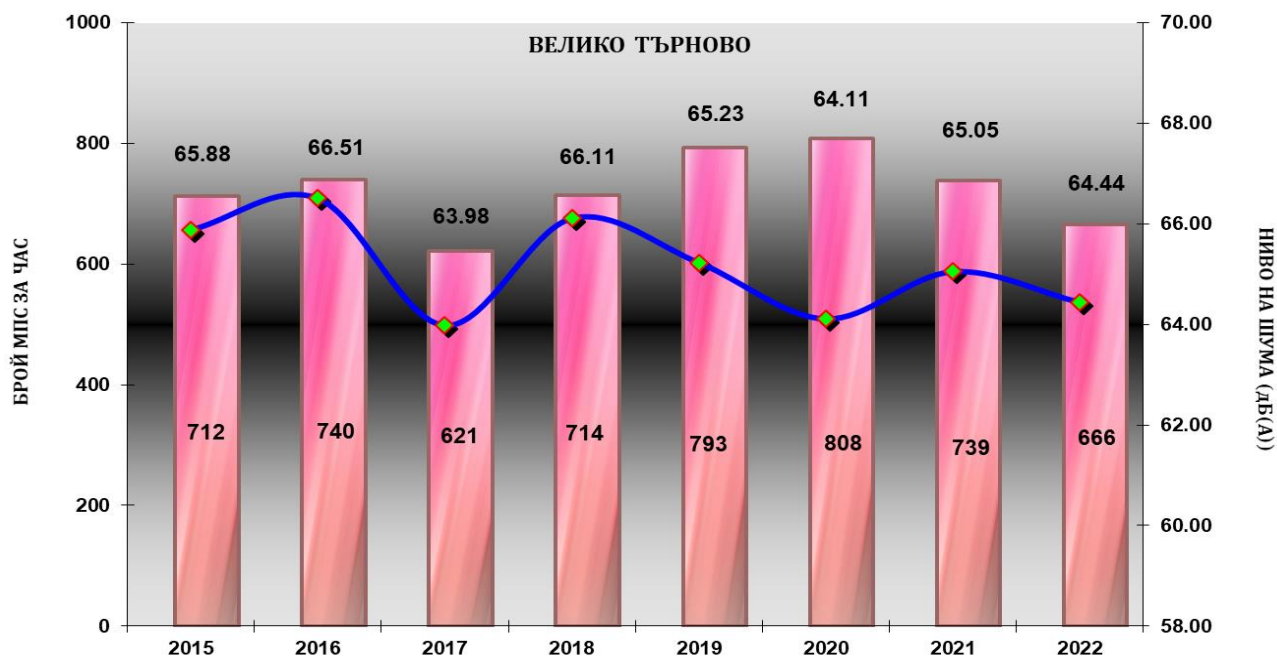
4. Оптимизиране на организацията на движение на моторните превозни средства в съответствие с конкретните за всеки от наблюдаваните градове резултати от проведения през 2022 година мониторинг.

5. Изграждане на нова и поддръжка на съществуващата инфраструктура в общинските градове.

6. Осъществяване на контрол относно наличие на част „Озеленяване“ към изработените подробни устройствени планове за обекти, разположени на територии с усложнена акустична обстановка. Недопускане въвеждането в експлоатация на обекти с нереализиран проект за озеленяване.

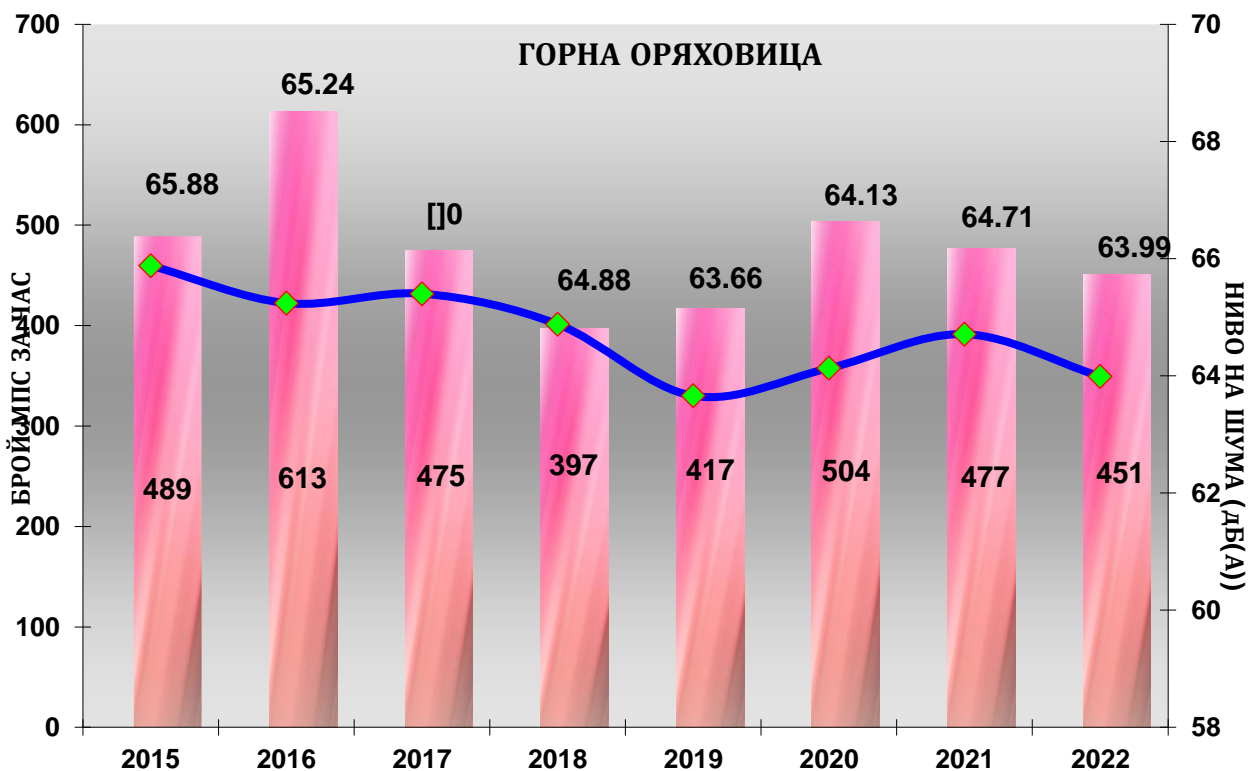
7. Инициране и провеждане на информационни кампании и мероприятия за стимулиране на алтернативните начини на придвижване на населението. Планиране и изграждане на велоалеи в общинските центрове.

ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО (БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Приложение 2

ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО (БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД ГОРНА ОРЯХОВИЦА

ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО (БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД СВИЦОВ

